

Nr 71.

Af herr **von Schéele** m. fl., om ändrad lydelse af 16, 17, 23 och 40 §§ i förordningen angående försäljning af brännvin.

I § 16 af gällande förordning angående försäljning af brännvin är stadgad rörande de s. k. tillfälliga utskänkingsrättigheterna.

Om lämpligheten af de föreskrifter, som i denna paragraf innehållas, hafva synnerligen skiljaktiga meningar gjort sig gällande. Redan vid 1905 års riksdag, då ifrågavarande förordning antogs, inlades kraftiga gensagor mot paragrafens innehåll, hvilket också i följd häraf redan då i någon mån modifierades och alltså erhöll en annan affattning än i det ursprungliga förslaget. De ändringar, som då genomfördes, voro emellertid ingalunda till fyllest. I paragrafen bibehölls, utan afseende å däremot anförda betänkligheter, såväl bestämmelser, som gjorde det möjligt att erhålla utskänkingsrättigheter bland annat för klubbar och föreningar och för passagerarefartyg, som ock stadganden af den innebörd, att afgörandet rörande de tillfälliga utskänkingsrättigheterna i hvarje fall skulle tillkomma Kungl. Maj:ts befallningshafvande, utan rätt för vederbörande kommun att hindra tillkomsten af dylika utskänkingsrättigheter inom sitt område.

Under tiden efter 1905 hafva därför ock talrika yrkanden om ändringar i § 16 af brännvinsförsäljningsförordningen framkommit. Vid sistlidna års riksdag väcktes i sådant syfte inom Andra kammaren 4 olika motioner. Herr *F. Söderbergh* m. fl. hemställde i motion nr 111, att mom. 1 och 4 i den omförmälda paragrafen måtte utgå liksom ock i förordningen förekommande hänvisningar till dessa lagrum, samt i motion nr 112, att orden: »sedan vederbörande kommunalstämma lämnats tillfälle att yttra sig», i mom. 2 af samma paragraf måtte utbytas mot orden: »sedan vederbörande kommunalstämma därtill lämnat sitt bifall». Herr *Hagberg* m. fl. yrkade borttagande af mom. 3 i paragrafen och herr *Räf* yrkade slutligen aflåtandet af en skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till sådana ändringar i gällande författningar, att rättighet till försäljning af brännvin, vin och öl icke i något fall måtte tilldelas någon, utan att, i fråga om stad dess stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, allmän rådstuga och, i fråga om landet, kommunalstämma därtill gifvit tillstyrkande utlåtande.

Vi vilja ej här upprepa de efter vår mening välgrundade skäl, som af ifrågavarande motionärer för deras yrkanden anfördes, utan anhålla vi att i fråga om dem få hänvisa till motionerna. Dessa blefvo af bevillningsutskottet afstyrkta och af Första kammaren afslagna. Andra kammaren åter fattade sitt beslut i enlighet med en af herr *Kvarnzelius* med instämmande af herr *O. A. Ericsson* och delvis äfven af herrar *K. G. Karlsson* och *Röing* mot bevillningsutskottets betänkande afgifven reservation, däri motionärernas yrkanden vunnit afseende. Då vi fullständigt ansluta oss till den mening, som fått uttryck i nämnda reservation och Andra kammarens på grund därpå fattade beslut, och då vi tillika hålla före, att hvarje tidsutdräkt i fråga om den reform, hvartill sagda beslut syftar, länder vårt folk till skada, kunna vi ej underlåta att ånyo framlägga detta ärende till Riksdagens pröfning.

Omförmälda af herr *Kvarnzelius* afgifna reservation hade följande motivering:

»I olikhet mot utskottet har jag funnit de af motionärerna anförda och åberopade skälen för omedelbara åtgärders vidtagande till inskränkning i de tillfälliga utskänkingsrättigheterna fullt öfvertygande. De s. k. klubb rättigheterna, som tillkommo i 1905 års förordning, hafva under sin korta tillvaro redan hunnit ådraga sig en icke odeladt angenäm uppmärksamhet. Erfarenheterna under tiden hafva bestyrkt, att de mot desamma uttalade betänkligheterna varit och äro väl grundade. Några egentliga skäl för att fortfarande bibehålla detta slag af utskänkingsrättigheter har däremot icke kunnat anföras.

Samma är förhållandet med de tillfälliga utskänkingsrättigheter, som afses i gällande förordning § 16 mom. 4. Jag har därför ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till herr *Söderberghs* m. fl. motion nr 111.

Af motståndare till lokalt veto har ofta anförts, att kommunerna redan nu äga befogenhet att förhindra inrättandet af brännvinsförsäljning inom sina områden. Så länge § 16 mom. 2 i gällande brännvinsförsäljningsförordning kvarstår i oförändradt skick, är emellertid detta påstående icke med verkliga förhållandet öfverensstämmande.

Några berättigade skäl, hvarför rättighet till brännvinsutskänkning vid hälsobrunn, badort eller annan kurort å landet, där särskild läkare finnes anställd, skall kunna meddelas under andra förhållanden än hvad i allmänhet är stadgad för rätt till brännvinsutskänkning, torde icke kunna förebringas. Den omständigheten, att särskild läkare finnes anställd vid en kurort, torde icke kunna anses utgöra någon garanti mot de skadliga verkningar, som en krogs förläggande inom en kommun kan medföra.

Ett bifall till herr *Söderberghs* m. fl. motion nr 112, hvori yrkas, att

i ofvanberörda moment orden »lämnats tillfälle att yttra sig» utbytas mot orden »därtill lämnat sitt bifall», är endast ett konsekvent fullföljande af den princip, som vunnit erkännande i vår nu gällande rusdryckslagstiftning rörande kommunernas bestämmanderätt inom sina områden i fråga om försäljning af rusdrycker.

Frågan om utskänkning af rusdrycker å passagerarefartyg har vid upprepade tillfällen varit föremål för Riksdagens pröfning, utan att någon förändring i gällande bestämmelser kunnat åstadkommas. Onekligen äro de olägenheter, som följa med denna utskänkning, många och betydande. Detta har också af utskottet medgifvits.

Det sammansatta bevillnings- och lagutskott, som vid sistlidne riksdag hade att yttra sig öfver en motion i förevarande ämne, gaf också uttryck åt samma uppfattning, anförande att 'det torde vara obestriddigt, att den utskänkingsrätt å passagerarefartyg, hvarom här är fråga, föranledt missbruk och olägenheter på en mängd orter i landet'. Och anförde utskottet vidare: 'det vore därför utan tvifvel önskvärdt, om sådana bestämmelser i ämnet kunde träffas, att förevarande utskänkingsrätt såväl i möjligaste mån inskränktes som ock omgärdades med ytterligare garantier mot missbruk'.

Genom ett bifall till herr Hagbergs förevarande motion nr 23 skulle förhållandet i fråga om rusdrycksutskänkningen på kommunikationsmedlen till sjöss blifva lika med hvad som nu är fallet vid våra kommunikationsleder till lands.

Utskottet har som ett hufvudskäl för att ingenting nu borde göras med anledning af förevarande motioner anført, att man borde afvakta den omfattande utredning, som inom en nära framtid torde få antagas komma till stånd. Härutinnan kan jag ej dela utskottets mening. Det nu föreslagna upphäfvandet af de tillfälliga utskänkingsrättigheterna innebär ju endast en ändring i gällande brännvinsförsäljningsförordning och är afsedt att afhjälpa en af de brister i gällande lagstiftning, som äfven utskottet anser föreligga. Att med hänvisning till en blifvande omfattande utredning, hvars resultat säkerligen först efter lång tid kan föreligga, uppskjuta en fråga, som utan hinder nu kan företagas till afgörande, måste anses vara mindre lämpligt. Det synes mig för öfrigt, som om utskottet hade en oriktig uppfattning om det reformarbete, som kommer att föreligga för en blifvande alkoholutredningskommitté.

Är väl någon sak klar, torde det vara den, att en blifvande omfattande utredning måste omlägga grunderna för hela den svenska alkohollagstiftningen, och det skulle vara synnerligen olyckligt, om den föreställningen blefve allmän, att den blifvande utredningen hade till hufvudsaklig uppgift att genomföra modifikationer inom nuvarande lagstiftnings ram. Jag

vågar också hoppas, att Riksdagen ej skall göra utskottets motivering till sin och därigenom från början ge utredningen en helt annan innebörd, än den, som Andra kammaren genom sitt beslut med anledning af herr Jonssons i Hökhult motion velat gifva en sådan utredning.

Genom sitt bifall till herr Söderberghs m. fl. motion nr 111 och herr Hagbergs m. fl. motion nr 23 påkallas förändring i §§ 17, 23 och 40 i brännvinsförsäljningsförordningen.»

Det yrkande, som herr Kvarzelius på dessa grunder framställde, och som af Andra kammaren bifölls, upptaga vi alltså på nytt, i det vi hemställa, att Riksdagen för sin del ville besluta att 16, 17, 23 och 40 §§ i förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 måtte erhålla följande lydelse:

§ 16.

1. Vid hälsobrunn, badort eller annan kurort å landet, där särskild läkare finnes anställd, må på därom gjord ansökning Kungl. Maj:ts befallningshafvande, sedan vederbörande kommunalstämma därtill lämnat sitt bifall, meddela rättighet till brännvinsutskänkning för kortare tid än år, dock att vid sådan utskänkning egentligt brännvin må tillhandahållas endast vid måltider åt spisande gäster.

2. Vid meddelande af utskänkingsrätt enligt denna paragraf må Kungl. Maj:ts befallningshafvande föreskrifva de inskränkingar, som i öfrigt kunna anses nödiga.

§ 17.

1. På auktion — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — i öfrigt behörig.

2. Bolag må — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — tillhandahåller i sin rörelse.

3. Öfverlåtelse — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — medgifven.

4. Aflider den — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — behörig och lämplig.

5. Aflider den, som på grund af 16 § innehar rättighet till brännvinsutskänkning — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — och lämplig.

§ 23.

1. Då rättighet — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — taxeringsmyndigheterna.

2. Afgiften för — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — förskottsvis till vederbörande uppborädsman.

§ 40.

Idkar någon — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — till detaljhandel förlustig.

Utöfvar den, som erhållit rättighet till utskänkning enligt 16 § densamma annorledes — — — (lika med nuvarande lydelse) — — — som nyss är sagdt.

Stockholm den 27 januari 1911.

K. H. Gez. von Schéele.

Robert Johansson.

Johan Ericsson.

J. Byström.

Oscar Berg.

Bernh. Eriksson.

Nr 72.

Af herr **von Schéele** m. fl., om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lokalt veto med lika och direkt rösträtt beträffande detaljhandel med brännvin.

Bland de reformförslag i fråga om rusdryckslagstiftningen, hvilka under de senare åren tillvunnit sig en större uppmärksamhet, har knappast något i så hög grad som förslaget om införande af s. k. lokalt veto tillvunnit sig anslutning bland folket och väckt förhoppningar hos nykterhetsvännerna. Inom allt vidare kretsar har man kommit till erkännande af det berättigade i en anordning, som åt en kommuns medlemmar inrymmer rätt att själfva afgöra, huruvida de inom kommunen vilja tillåta detaljförsäljning af rusdrycker och underkasta sig de olägenheter af olika slag, hvilka städe följa med dylik försäljning. Äfven de nykterhetsvänner, hvilka anse det allmänna rusdrycksförbudet såsom det mål, på hvars ernående nykterhetssträfvandet så direkt som möjligt bör inriktas, kunna ej undgå att erkänna, att ett successivt afskaffande af rusdrycksförsäljnings-